

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Idunna. En Nytaarsgave for 1811

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Idunna. En Nytaarsgave for 1811", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 95. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1810_148A-txt-shoot-idm3602.pdf (tilgået 05. maj 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Idunnas Æbler.

(En komisk Fortælling.)

- 1 **S**om en Orcan, der sønderslider
 Ægyptens store Pyramider,
 Som Bølgerne, der slaa mod Klippen,
 Og hardtad oversprøite Tippen,
 Ja som en Hund, der fraader vild
 Mens Øiet hardtad ligner Ild,
 Saa fnyser Thor,
 Saa ryste hist paa Himlens Jord
 Valhallas stærke Mure,
 Gudinders Fruerbure,
 Saa bander Tyr, saa Odin mukker,
 Saa græder Sif, saa Frigga sukker.
- 2 Hvad er der i Valhal paa Færde,
 Hvi tee sig de Aser saa stygt?
 97Ja hvis jeg Dig vilde besvare,
 Om Norner* Nornerne ere de samme, som Romernes Parcer og kan spinde ligesaagodt
 som de (Præf. XXXII.); thi i Vaulundurs Kvad siges, vel ikke om dem, men dog om tre
 Kongedøttre, der ellers vare Valkyrier, at de spandt Hør. og Asernes Frygt,
 En Slump jeg Dig kunde indbilde,
 Som Du kunde tro om Du vilde;
 Men jeg har jo sagt Dig, jeg vil
 Nu leve et skikkeligt Levnet,
 Thi vil jeg fortælle Dig Grunden,
 Saadan som jeg den har udfunden
 Ved Grublen om Nat og om Dag
 Til Sandhedens Bedste og til
 Min Læsers Behag.
- 3 Asthor* Thor ligner i visse Dele Jupiter, men allermest Herkules (Præf. XXIX); thi
 ligesom denne blev slugt og igen udspytet af en Hvalfisk, saa skulde og hin dræbe
 Midgardsormen og drukne i dens Gift, end videre: ligesom Thor havde Mjølner,
 Staalhandskerne og Størkebæltet, saa havde og Herkules en Kølle, en Løvehud og en
 Fægterrem. Turde jeg yttre en Formodning, da synes mig, Thor ligner allermest
 Vulkan, thi ligesom denne var en *konstig* Smed, saa lod og Thor en *konstig* Hammer
 gøre hos Dværgene, og desuden var de Hanreier begge to. faldt engang paa den Grille
 Lidt Elsker med Freia at spille,
 98 Og pille,
 Hvor han havde ei at bestille.
 Nu pleiede Freia just ei,
 Som os er fortalt af saamange,* Lokasenna XXX 162-63 samt Skirners Reise i Minerva
 Mai 1806, Pag. 213.
 For Mandfolk at være saa bange,
 Men dennegang løb hun sin Vei,
 Og skreg, som en Kniv var i Halsen.
 99Ei Guden det kunde begribe,
 Hvor Freia saa knibsk kunde blive;
 Thi gik han for Speilet at se,
 Om Noget han mangled. O ve!
 Forbauset saae Bukkenes Herre,
 Han havde for meget, desværre!
 Han ligned' ei længer en Gud,
 Men snarere Fanden,
 I Panden
 Et Horn var vokset ham ud.
 Vel veed jeg, at Somme vil sige,

- 4 Det ei var et Horn saalige,
Men ikkun en Stump af den Sten,
Som Hrungner, den salige Jette
Før brugte til Knive at hvætte,
Men siden, da Striden blev hed,
I Panden paa Asathor smed.
Jeg nødig den Tro vilde ryste,
Som tit kan en Ægtemand trøste,
100At Hornet er ikkun en Sten,
Som Konedyd glatter og hvætter,
Saa at den for Rust og for Pletter
Ret bliver som Sølv et saa ren.
Men Alting for Sandhed maa vige,
Og derfor jeg nødes at sige,
At Hornet var Horn desværre,
I Panden paa Bukkenes Herre.* Thors Bukke ere egenlig de samme som Abrahams
Væder (Dalins schwedische Geschichte 1ster Th. 101); thi ligesom Abraham offrede
Væderen *istedetfor* sin Søn, saaledes spiste ogsaa Thor sine Bukke *istedetfor* anden
Mad, naar han var sulten. .
- 5 Tro mig! jeg har
Min Mythologiam udgrundet,
Saa at jeg endog har udfundet,
Hvad Aarsagen var
Til at Thor blev Spektakel,
101Ved sligt et Mirakel.
Sig Asathor havde en Kvinde,
Saa kydsk, som Man neppe skal finde
Paa vores fordærvede Jord;
Thi eengang kun i sine Dage
I Favnen hun lysted at tage
En Herre, som ikke var Thor.* Lokasenna LV.
Blandt Aserne var der en Pokker,
Som Loke med Rette blev kaldt,
Ham er det, som lokked og lokker
Hver Kvinde, som falder og faldt,
Ham var det da og, som forførte
Fru Sif* Da jeg ogsaa er Sproggrandsker, maa jeg anmærke, at det ventelig er efter
Sif, Man kalder knipske Piger Sipper. medens Asathor kørte,
I Østerland om som en Nar,* Lokasenna i Fortalen, dog er Narren af min egen Fabrik.
102Og samme Gang var det, han skar
Af hende de deilige Lokker.
Saaledes udsaaedes det Korn,
Som vokste og blev til det Horn,
Der voldte stor Angest og Sorg
Paa Hroptatyr's Borg.
Min Læser, Du nok kan begribe,
At Thor nu for Alvor blev vred,
Thi kan Du saa let blive hed,
Som ieg, uden dog mig at skamme,
Saa var Du vist blevet det Samme.* Utallige Steder i smukke komiske Fortællinger.
Han fluks løb til Odin og slog
I Stykker hans hollandske Pibe.
Far Odin blev vred, som han pleier.* Poesiens Oprindelse 95-96, at sige i den ny
Udgave.
Og sagde hel bister i Hu:
Din Tølper, Du ved at jeg eier
103Kun een, og at Piber Man nu
Saalidt som Tobak,
Kan faae for det engelske Pak.
Det er og fordømt med den Krig,
Naar den dog engang kan faae Ende!
Jeg skal dog Hermoder ned sende,
Og bede ham hilse fra mig,
At siden saameget Man priser
De gamle homeriske Viser,

Saa skulde Man smukt give Agt
Paa hvad der om Krigen er sagt,* Iliad 13-636 Edit. Volfi. Sært nok, at Odin kendte
Homer, Græsk kunde han dog vist ikke, Vosses Oversættelse har han neppe læst, og
kun de fire første Sange ere paa Dansk, men udentvivil har Stolberg sendt ham et
Eksemplar af sin, da han blev Katolik.

Saa vedblev den Gamle enstund
Paa Sønnen og Krigen at skænde
104 Men tabte snart Næse og Mund,
Saasart han saae Sammes Elende,
Den Pris, som ham skulde erstatte
Hans Pibe, den lod han da dratte.

- 6 Dog Korthed Man altid bør søge,
Og ei unødvendig forøge
Sit Digt, og derfor vi nu ville
See til, hvad de Andre bestille.
Dengang Fimbulfambur * Fimbulfambur er Rygtets Gud eftersom sagt er i Havamal.
Fimbulfambur kaldes den, som Meget tier og Lidet taler. blev fri
For med Tungen af Halsen at rende
I Himlen fra Ende til Ende,
Og synge det ny Litani,
Thi Freia i Falkeham alt
Har fløiet omkring og fortalt,
Med Latter og Graad blandt hinanden,
Om Synet og Hornet og Panden.
105 Frig sukked et hundrede Sukke* Frigga er egenlig Spaakvinden Sybille; thi der siges
om hende (Lokasenna XXXI), at hun veed Alles Skebne, men siger det til Ingen.
Og dreiede hurtig sin Rok,
Tyr bandte en hæsselig Ed:* Tyr var udentvivil Ægypternes Apis.
Det tænkte jeg, gale mig, nok
Kom ud af det Selskab med Bukke.
Hver svarte alt efter sin Skik,
Og Somme kun svarte med Nik,
Men alle de Svar vil jeg ikke
Opregne til Punkt og til Prikke,
Skøndt fuldvel dem alle jeg veed.

- 7 Alt saae Man Hermoder at komme,
For Aser til Thinge at stævne,
Han slog paa den himmelske Tromme
Saa Skindet var færdig at revne,
106 Og fluks sad Gudinder i Ring
Til Sladren, og Aser til Thing.* Tryms Kvæde. XIV.
Sif * Sif var Sibylle (Edda Resenii) og jeg troer at have fundet et uimodsigeligt Bevis
herfor; thi at Loke er Apol er rimeligt (Præf. XXIX). At Apol var Sibylles Galan, sees
tydelig af Virgils Beskrivelse (Aeneid. VI-77) og at Loke var Sifs, siger han selv
[Lokasenna LV.] mangled allene, et Bud,
Hun sendte at udi sit Hoved,
Hun havde saa ondt, at hun voved
Slet ikke i Dag at gaa ud,
Hvorfor, det veed Du, det veed jeg,
Men det vidste Aserne ei.

- 8 Thor kom, blev betragtet, beseet,
Beklaget, besukket, beleet
Af gamle og unge Gudinder,
107 Indtil han omsider blev ked
Af Sligt og udtordnede vred:
Hold Mund, I forbandede Kvinder!
Nu ret man begyndte at grunde,
At svede, og slaa sig for Panden,
Men Intet udgrunde de kunde,
Den Ene var dum som den Anden.
Hvorledes det ret hængte sammen
Med Markedsmadamen,* Nehallennia, et ægte gammelt nordisk Navn som jeg aldrig
har hørt i mine Dage enten før eller siden. Den parisiske Antikvar Hr. Pougens udleder

det af Ordet: Hal, og Sønymfernes eddiske Navn. I vores Edda findes intet lignende Navn, men ventelig staaer det i den Svineskinds Kodex, som er sagt at være bragt til det store Bibliotek i Paris, og i saa Fald findes der vist ogsaa Noget om, hvorfor hun ikke gav et godt Raad.

Som naar hun saa vide omvanded,
Lidt Visdom dog ventelig sanked,
108 Hvad enten nu ikke hun vilde
Sin Visdom paa Aserne spille,
Med hvem kun besvogret hun var,
Hvad heller maaske hun dengang,
Paa Viborgesnapsting har staaet,
Derom kan ei tale min Sang;
Thi ikke Besked jeg har faaet
Derom fra Paris,
Hvor ene paa Sligt Man er vis.
Saameget er temmelig vist,
At hvis de ei fat havde faaet,
Paa Loke, de vist havde staaet
Der lige til Dagen i Dag.
Vel sandt, han var Asers Bajas,
Men ikke desmindre hver As
I Klogskab mod ham var en Pog,
Jeg ogsaa har læst i en Bog,* Det er egenlig ikke sandt, jeg har læst det over i en Snes
ja om jeg sagde to, løi jeg endda ikke, men det er da licentia poetica for Rimets Skyld
kan jeg tro.
At saa gik det til hos de Store.

9 109 Med Il og med Smil
Som en Heks og en Pil,
Nu Loke fremtreen,
Han lo og han green,
Han var nær ved at sprække.
Hvad? ler Du af mig,
Sagde Thor, da skal jeg
Dig med Hammeren vække.
Ak nei, svarte Loke, jeg ler
Mig næsten ihjel, som Du ser,
Og dersom Du var i mit Sted,
Du sikkert lo med.
Hvad mener I vel? hun er drattet
Den gamle, forbandede Mær,
Og ligger derhenne i Krattet.
Hvordan? hvad? hvem ligger der?
Fra alle Asynier lød,
Nyfigne de var og desuden,
110 De alle holdt meget af Guden,
Saa gal men dog ogsaa saa sød.
Kom, fagreste Søn af Laufeia!
Kom, sæt Dig hos mig, sagde Freia,
Fortæl mig, hvad var det, der drat,
Og husk: efter Dag kommer Nat.
Med Il og med Smil,
Som en Heks og en Pil.
Nu Loke hensprang,
Men Hærfaders vældige Stop,
Ham stoppede i hans Gallop.

10 Gud Odin talte: (og ærbødig
Fluks Loke vendte om igen)
Gem Spas til siden, gode Ven!
Og kom til os, vi har Dig nødig.
Min Søn har havt en slem Malør,
Som i hans Pande staar beskrevet,
Den Kasus er ej hændtes før,
Saalænge jeg har levet.
111 Hjelp os af den Fortred,

Thi selv jeg ej har Stunder,
Jeg tænker, naar Du grunder,
Du kommer nok afsted
Dermed.

- 11 Den kloge Kanalliegud
Saae ganske bedrøvelig ud,
Han løfted og letted paa Benet,
Som om han var bange for, at
Han reent skulde blive forstenet,
Af Jammer og Gru og af Smerte,
Men dygtig han lo i sit Hjerte,
Hvoraf, det veed Du, det veed jeg,
Men det vidste Guderne ei.
Hans hykkelske skelmske Blik,
Fru Freia dog ikke undgik,
Thi ved en Erfaring saa syndig,
I Sligt hun var ret blevet kyndig.

- 12 112 Asloke betænkte sig lidt,
Og sagde derpaa, jeg saa tit
Har vist Jer jeg havde for Øie,
At nytte, men og at fornøie,
Og naar jeg besinder mig ret,
Saa finder jeg at det er let,
At nytte i Dag og fornøie.
Jeg vil mig hos Freia da sætte,
Og eder det Hele berette.
Den Kærling, der sad paa en Gren
Af Ygdrasils bandsatte Stamme,
I kende jo nok, og I veed
Hvortit jeg har sanket mig Sten,
For Heksen i R at ramme,
Men altid vor Faer, blev vred
Og undte mig ikke de Løier.
I veed, at to Æbler der grode,
Paa Kvist over Kællingens Hode,
Saa kønne, at aldrig en Tand
Dem saae og løb ikke i Vand.

- 13 113 (Pause)* Pausen er nødvendig, thi Loke kunde ikke bare sig for Latter af sin egen
Vittighed og de Andre lo med. .

Den Kælling saae Æblerne hænge,
Og lysten hun var, men dog længe
Hun barede sig, til tilsidst
Hun ei havde Ro eller Rist.
Hun kunde om Dagen ej vaage,
Hun kunde ei sove om Nat
Før hun havde Æblerne fat.
I skulle kun bare ha seet
Hvor hun rakte,
Og strakte
Med Lallen og mimred.
Jeg saae det og grunded og fandt,
Det Ordsprog om Katten og Melken er sandt.
Jeg alle Guders Grin ei kan beskrive,
114Thi Du kan tro, de Herrer var massive,
Ja selv i Freias ene Kind
Sig trak en lille bitte Fold,
Men hun den snart igen trak ind
Og tugted Loke med sin Parasol.
Men derimod Frig
Mod Himlen andægtige Blik
Opsendte, og Gefion snød
Sin Næse for Kinden at skjule,

Som gjorde sig skarlagentrød.* Hvad det var som faldt Gudedronningen og alle
Pebermøers Gudinde saaledes paa Samvittigheden, har Loke godt oplyst i sin smukke
Samtale i Lokasenna, men i hvad for Vers, det gider jeg ikke set efter.

Dog Loke, den trædske, den hule,
Han lod, som han Intet forstod,
Og saa han sin Tale vedblev:
Den Kærling hun greb
Saamangelund,
115Og narret hun blev
Saamangen Stund,
Men hvergang sig narret hun seer,
Desmer og desmer
Paa Æblerne blev hun forhippet,
Og da hun tilsidst staar paa Nippet
At faae dem, hun reiser sig op,
Hun har dem, men rystende Krop,
Som rysted end mere af Glæde,
Ei meer kunde finde sit Sæde,
Og plump,
Der dump
Madamen fra Gren og til Gren,
Og ankred tilsidst paa en Sten,
Desværre var Stenen lidt haard,
Og haardere end hendes Laar,
Og da nu dog et maatte briste,
Saa bristed naturlig det Sidste.
Men, kære Læser! fy for en Ulykke!
Du sidder jo og snorker mig et Stykke,
Og om jeg end vil springe over Torten,
116Saa er det jo dog tvertimod Akkorten,
Ja, var det endda Kærlingsnak jeg førte,
Men det er lutter kuriøse Ting,
Som aldrig Du i dine Dage hørte,
Før nu i denne gode Aftenstund.
Dog, det er sandt, Du hørte dem jo ikke,
Men kan det sig da nu for mig vel skikke,
Som Gert at snakke for et Stykke Træ,
En Stol, et Bord, og for Dig selv dit Fæ?
Jeg skulde maaske gabe, mens Du dovner,
Og gemme paa min Tale, til Du vaagner?
Nei, mange Tak, jeg er dog ingen Nar,
Nu faaer Du da beholde, hvad Du har,
Men saa: godnat Farlil! god rolig Nat!
Nu kan Du bie, til Du faaer mig fat,
Men naar Du vaagner med: hvad kommer saa?
Saa kan Du selv fortælle Resten.
Jo, det er Takken Man kan faae,
Naar Man engang fornøier Næsten.